

Stockholm den 20 april 2020

Diariennr. Fi 2019/04187/K

Till
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande på betänkandet Idéburen välfärd, SOU 2019:56

Sammanfattning

Skyddsvärnet välkomnar detta betänkande där det för första gången definieras vem som är idéburen aktör i välfärden samt även definierar vad välfärden i Sverige är.

Något vi vill höja ett varningens finger åt är att det kommer läggas en avgift på idéburna aktörer som vill vara med i det frivilliga registret. Framtagandet av registret är mycket bra då det gör det lättare att få fram relevant statistik och även underlättar och troligtvis ökar benägenheten att forska på sektorn. Det vi har en viss oro för gäller att avgiften måste vara av mindre storlek för att göra det möjligt för alla att registrerar sig, organisationer ska inte avstå registrering på grund av avgiftens storlek.

På ett område anser vi utredningen skulle lagt skarpare förslag och det gäller förslag om en lag för IOP (idéburna offentliga partnerskap) avtal. Vägledningen som tagits fram är pedagogisk och tydlig, vilket säkert gör att den kommer att användas både av det offentliga och de idéburna. För att IOP ska få ordentligt genomslag anser vi att det bör tas fram lagförslag på området.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

Kapitel 5

Förslag till en tydlig definition av idéburna aktörer i välfärden

Definitionen av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet är välskriven och vi är speciellt positiva till ordet "oegennyttig" som tagits fram av utredningen.

5.4.4 Värdeöverföringar

Kapitlet om värdeöverföringar är välskrivet men vi har en mening som vi önskar förtydligande kring.

En idéburen aktör i offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska skriftligen varje år till den ansvariga myndigheten lämna uppgifter om beslutade värdeöverföringar. Denna information ska lämnas oavsett om några värdeöverföringar har gjorts under året eller inte.

Vi förutsätter att utredningen menar att organisationerna kan skicka in sin verksamhetsberättelse med årsredovisning som det skriftliga underlaget för att visa beslutade värdeöverföringar. Verksamhetsberättelse och årsredovisning är handlingar som organisationerna alltid tar fram och detta bör räcka som skriftligt bevis så det inte läggs ytterligare administrativa uppgifter på organisationerna.

5.4.5 Förslag till förfarande

Registermyndigheten ska få ta ut en avgift för registerhållning. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Skyddsvärnet anser att det av flera anledningar är bra med ett register. Detta kan framförallt bidra till att det blir lättare för forskare att bedriva forskning på idéburen sektor. De kan få ut aggregerad data och vi kan få statistik på ett bättre sätt än idag.

En farhåga vi har är att avgiften till registret kan bli för hög för att få alla som önskar och vill att de ska registrera sig. Vi har ett dåligt exempel i hur avgifterna till IVO har gjort att mångfalden minskar då organisationer inte har råd att betala registreringsavgifter samt ändringsavgifter så fort en chef byter tjänst.

5.4.6 Avregistrering och fortsatt begränsning av värdeöverföringar

Av största betydelse att det minst blir dessa begränsningar som utredningen föreslagit för att hindra oseriösa att försöka komma in i registret. En rimlig gräns med fem år.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123

117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30

Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se

kansliet@skyddsvarnet.se

5.4.8 Sanktioner

Utredningens förslag: Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna om värdeöverföringar ska kunna dömas till böter.

Utredningens förslag om straff för den som överträder bestämmelserna om värdeöverföring är att endast böter kan dömas ut. Enligt Skyddsvärnets uppfattning är denna fråga inte tillräckligt genomarbetad. Det behövs en mer noggrann analys av vilka tänkbara beteenden som bör kunna beivras. Med hänsyn till att flera av utredningens förslag innebär att idéburna organisationer ska kunna gynnas finns det risk för att oseriösa aktörer vill delta i sådana verksamheter av ekonomiska skäl och för att berika sig själva. Skyddsvärnet anser att det är angeläget att sådana beteenden kan beivras på ett effektivt sätt.

En av de begränsningar i det avseendet som uppstår om straffet endast kan bestämmas till böter gäller möjlighet till tvångsmedel under en förundersökning, t.ex. när det gäller husrannsakan. För att en sådan åtgärd ska kunna genomföras krävs att det brott som utreds kan leda till fängelse. Möjlighet till husrannsakan är ofta en helt nödvändig åtgärd för att kunna utreda brott och avsaknaden kan tänkas allvarligt försvåra saken. Det finns även ett flertal andra möjliga nackdelar med att begränsa det tänkbara straffet till böter.

Kap 7

Utredningens bedömningar och förslag beträffande idéburet offentligt partnerskap

7.4 Bör IOP regleras i lag?

Utredningens bedömning: Idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet bör inte regleras i lag.

Skyddsvärnet anser att vägledningen som tagits fram är välformulerad och tydlig, vi hävdar att en vägledning inte räcker som åtgärd.

Vi önskar att utredningen skulle föreslagit en lag som reglerar IOP, utan detta vågar politikerna inte fatta beslut om att ingå IOP med idéburna aktörer.

7.5 Utredningens förslag

Upphandlingsmyndigheten ges i uppdrag att arbeta med informationsinsatser gentemot offentliga och idéburna aktörer med utgångspunkt i de kriterier för IOP som utredningen har tagit fram.

För att informationsinsatserna ska nå ut och få genomslag lokalt, regionalt och nationellt behövs tillräckliga resurser för att informera, stödja och utbilda både idéburna och offentliga organisationer. Dessa resurser bör fördelas mellan ansvarig myndighet och idéburna organisationer (gärna branschorganisation för idéburna organisationer inom välfärden) för att få bästa utfallet i informationsinsatserna.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123

117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30

Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se

kansliet@skyddsvarnet.se

Kap 8

Utredningens bedömning och förslag rörande offentlig upphandling

8.1 Bedömningar och förslag som rör tillämpningen av upphandlingslagstiftningen

Utredningens förslag: Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att arbeta med riktade informationsinsatser gentemot idéburna aktörer och upphandlande myndigheter i syfte att öka idéburna aktörers deltagande i upphandlingar. Uppdraget ska genomföras i samverkan med relevanta aktörer, såsom företrädare för upphandlande myndigheter, t.ex. Sveriges Kommuner och Landsting samt för den idéburna sektorn. Även Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ska inkluderas i uppdraget.

Vi har vissa tveksamheter till om Upphandlingsmyndigheten klarar av detta uppdrag då de är präglade på kommersiell verksamhet. De är inte så öppna för idéburna och arbete med att öka dessa som leverentörer. För att förslaget ska få avsedd effekt är det viktigt med en tydligt uppföljning av Upphandlingsmyndighetens uppdrag samt göra en effektmätning.

8.2.1 Möjligheter att reservera kontrakt för upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster som överstiger tröskelvärdet om 750 000 euro

Utredningens bedömning: Det finns ett rättsligt utrymme som gör det möjligt att reservera kontrakt till idéburna aktörer när det gäller sociala tjänster och övriga tjänster vilka omfattas av den enklare regimen i LOU-direktivet.

Utredningens förslag: En möjlighet att reservera kontrakt till idéburna aktörer ska införas i 19 kap. LOU. Upphandlande myndigheter ska enligt bestämmelsen ges möjlighet att reservera rätten att delta i en upphandling av de välfärdstjänster som räknas upp i bilaga 2 a till idéburna aktörer, under förutsättning att det bidrar till att förverkliga den sociala målsättningen med tjänsten och leder till budgetmässig effektivitet.

Mycket bra förslag att ge idéburna möjlighet att finnas som enda utförarna i vissa kontrakt. Detta skulle kunna bli riktigt bra om det blir verkligt. Eftersom allt i utredningen är frivilligt för kommuner mfl att göra/inte göra så gäller det att ett större antal börjar agera och göra i praktiken för att det ska få positiva effekter och att idéburna aktörer i välfärden växer i omfattning.

Med vänlig hälsning

Skyddsvärnets styrelse

// gm Nilla Helgesson, Direktor/VD

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123

Telefon: 08-729 17 30

www.skyddsvarnet.se

117 28 Stockholm

Org. Nr: 802003-0832

kansliet@skyddsvarnet.se

